

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ЦЕНТРАЛЬНОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
КАФЕДРА МІЖНАРОДНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ВІДНОСИН

ОБЛІК МІЖНАРОДНИХ ОПЕРАЦІЙ

методичні вказівки до вивчення дисципліни
для студентів, які здобувають освітній ступінь «Магістр»
за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини»

Затверджено на засіданні
кафедри міжнародних економічних відносин
Протокол № 4 від 25 жовтня 2017 р.

Облік міжнародної діяльності. Методичні вказівки до вивчення дисципліни для студентів, які здобувають освітньо-кваліфікаційний рівень «Магістр» за спеціальністю 292 «Міжнародні економічні відносини» /Укладач: Черновол О.М., к.е.н, доц. — Кропивницький: ЦНТУ, 2017. — 24 с.

Рецензент: Миценко І.М., д.е.н., професор.

© Облік міжнародних операцій
Методичні вказівки до вивчення дисципліни
Укладач: О.М. Черновол
2017

Вступ

Важливість міжнародних зв'язків для економічного та соціального розвитку будь-якої країни є безперечною. Сучасний економічний розвиток визначається все більш широким залученням країн для міжнародного обміну.

В умовах становлення України як країни з ринковою економікою та розширення глобалізаційних процесів виникає потреба у веденні міжнародної діяльності вітчизняними підприємствами. Міжнародна діяльність виступає тим перспективним варіантом господарювання, що сприятиме становленню та розвитку нашої держави у міжнародному політичному та економічному аспектах.

Здійснення управління міжнародною діяльністю потребує глибоких знань бухгалтерського обліку міжнародних операцій.

Метою вивчення дисципліни "Облік міжнародних операцій" є формування системи теоретичних знань і практичних навичок з організації та ведення бухгалтерського обліку господарської діяльності, пов'язаної із міжнародними операціями.

Предметом вивчення даної дисципліни є фінансово - господарські операції в міжнародних відносинах.

Завданням дисципліни "Облік міжнародних операцій" є вивчення методів і технології найпоширеніших фінансових та господарських операцій, що застосовуються у міжнародних відносинах суб'єктів господарювання України з іноземними контрагентами; набуття вмінь документального забезпечення та відображення міжнародних операцій у системі рахунків бухгалтерського обліку.

Дисципліна "Облік міжнародних операцій" належить до числа фундаментальних економічних дисциплін, що спирається на теорію ринкової економіки і розвиває її, а також є з'єднувальною ланкою між такими дисциплінами як «Макроекономіка», «Мікроекономіка», «Математика для економістів», «Економетрія», «Статистика», «Економіка підприємства», «Бухгалтерський облік», «Міжнародна економіка».

1. Тематичний план вивчення дисципліни
“Облік міжнародних операцій”

№ п/п	Назва теми	Всього	Кількість годин		
			Лекції	Семінарські заняття	Самостійн а робота
1	Предмет, завдання і зміст дисципліни	15	3	4	8
2	Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку	15	3	4	8
3	Облік валютно-фінансових операцій	15	3	4	8
4	Облік експортних операцій	15	3	4	8
5	Облік імпорتنих операцій	15	4	3	8
6	Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною	15	4	3	8
7	Облік інвестиційних операцій	15	4	3	8
8	Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями	15	4	3	8
	Всього	120	28	28	64

2. Зміст дисципліни “Облік міжнародних операцій” по темах

Тема 1. Предмет, завдання та зміст дисципліни

1. Загальнотеоретичні основи дисципліни «Облік міжнародних операцій».
2. Принципи міжнародної діяльності.
3. Рахунки бухгалтерського обліку. Їх призначення і будова.
4. Подвійний запис, його сутність і значення.
5. Синтетичні та аналітичні рахунки. Їхній взаємозв'язок.
6. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку.
7. План рахунків бухгалтерського обліку.
8. Суть та структура бухгалтерського балансу.

Семінарське заняття.

Міжнародна діяльність є важливою і невід'ємною сферою господарської діяльності, яка при ефективному використанні всього комплексу сучасних форм і методів міжнародного бізнесу здатна позитивно впливати на ефективність виробництва, його технічний рівень, якість вироблюваної продукції.

Вихід підприємства на зовнішні ринки сприяє пристосуванню економіки до системи світогосподарських відносин, формуванню економіки відкритого типу. Розвиток міжнародної діяльності підприємств істотно впливає на підвищення ефективності господарської діяльності як на рівні мікроекономіки, так і в масштабах всього національного господарства.

З метою здійснення контролю за ефективністю міжнародної діяльності необхідним є проведення обліку здійснення операцій суб'єктами господарювання.

Предметом дисципліни “Облік міжнародних операцій” є вивчення господарських операцій в міжнародних відносинах, які підлягають відображенню на рахунках бухгалтерського обліку. Тому при підготовці до семінарського заняття особливої уваги слід надати вивченню таких питань: сутність та принципи міжнародної діяльності; об'єкти та завдання здійснення обліку міжнародної діяльності; сутність, призначення та класифікація рахунків бухгалтерського обліку.

Література.

1. Закон України «Про бухгалтерський облік та фінансову звітність в Україні від 17 липня 1999 року № 996-XIV із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Крупка Я.Д. Облік міжнародних операцій: навчальний посібник / Я.Д. Крупка, І.Я. Назарова – Тернопіль: «Крок», 2016. – 216 с.
3. Положення (стандарти) бухгалтерського обліку із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Тема 2. Зовнішньоекономічні контракти й особливості відображення інформації в системі бухгалтерського обліку

1. Поняття та види зовнішньоекономічних договорів (контрактів).
2. Особливості укладення та виконання зовнішньоторгових контрактів.
3. Зміст і структура зовнішньоекономічного договору (контракту).
4. Характеристика базисних умов поставок.
5. Балансовий облік зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.
6. Позабалансовий облік зобов'язань за контрактами.

Семінарське заняття.

Взаємовідносини між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності визначаються шляхом укладання між ними зовнішньоекономічного договору (контракту).

Зовнішньоекономічний договір (контракт) – це письмово оформлена угода двох або більше суб'єктів зовнішньоекономічної діяльності та їх іноземних контрагентів, спрямована на встановлення, зміну або припинення їх взаємних прав та обов'язків у зовнішньоекономічній діяльності.

Зовнішньоекономічний договір (контракт) укладається відповідно до законів України з урахуванням міжнародних договорів України.

При підготовці до семінарського заняття необхідно вивчити такі питання: поняття та види зовнішньоекономічних договорів (контрактів), особливості укладання та виконання договорів зовнішньоторгових операцій, зміст і структура зовнішньоекономічного договору (контракту), характеристика базисних умов поставок, балансовий облік зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами, умови зовнішньоекономічних контрактів, які впливають на бухгалтерський облік зобов'язань, відображення контрактних зобов'язань в обліку та позабалансовий облік зобов'язань за зовнішньоекономічними контрактами.

Література.

1. Закон України «Про зовнішньоекономічну діяльність» від 16 квітня 1991 року № 959/ХІІ із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
2. Закон України «Про міжнародні договори України» від 29 червня 2004 року № 19065-IV із змінами та доповненнями [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Експортно-імпорتنі операції // Все про бухгалтерський облік. — 2015. — № 106. — 63 с.
4. Карп'як Я.С. Облік зовнішньоекономічної діяльності / Я.С.Карп'як, В.І. Воськало. – Львів: Львівська політехніка, 2012. – 332 с.
5. Крупка Я.Д. Облік інвестиційно-інноваційної діяльності: навчальний посібник / Я.Д.Крупка, С.В.Питель, І.В.Мельничук, – Тернопіль, КРОК, 2013. – 246 с.

Тема 3. Облік валютно-фінансових операцій

1. Поняття іноземної валюти та валютних операцій.
2. Поняття курсової різниці та її відображення в обліку ЗЕД.
3. Облік купівлі іноземної валюти.
4. Облік продажу іноземної валюти.

Семінарське заняття.

Валютний ринок належить до однієї з найважливіших складових грошового ринку держави і тому потребує проведення державного регулювання. За роки незалежності України та формування її валютного ринку було розроблено законодавчу та нормативно-правову базу, створено інституційні форми організації валютних відносин, створена національна валютна система тощо. Водночас динамізм валютних відносин, їх інтернаціоналізація потребують постійного вдосконалення чинного законодавства, приведення його у відповідність із сучасними економічними реаліями, що у кінцевому підсумку спрямовуються на підтримання стабільності національної грошової одиниці України та підвищення авторитету країни на міжнародному ринку. Тому, при підготовці до семінарського заняття слід вивчити такі питання: поняття іноземної валюти та валютних операцій, сутність курсової різниці та порядок її відображення в обліку зовнішньоекономічної діяльності, порядок обліку купівлі та продажу іноземної валюти.

Типове завдання.

Задача 1.

У підприємства на кінець кварталу залишок коштів на поточному валютному рахунку склав 20000 дол. США за курсом НБУ 5,08 грн. за 1 дол. США. На останній робочий день кварталу курс НБУ за 1 дол. США становив 5.05 грн.

Зробити перерахунок залишку грошових коштів на поточному валютному рахунку на кінець звітного кварталу.

Задача 2.

Згідно з контрактом (договором) від іноземного постачальника отримані товари на загальну суму 5000 дол. США (курс НБУ при оформленні вантажної митної декларації 540,00 грн. за 100 доларів США). Для розрахунків з іноземним постачальником підприємство перерахувало банку для купівлі валюти 28000 грн. з урахуванням комісійних банку 100 грн., 1,5 % до Пенсійного фонду. Валюта придбана за курсом 545,00 грн. за 100 доларів США, курс НБУ на дату придбання 542,00 грн. за 100 доларів США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити суми.

Задача 3.

Від іноземного покупця резиденту за реалізовану готову продукцію згідно з контрактом надійшли кошти в сумі 10000 дол. США. Курс НБУ на день надходження іноземної валюти – 530,00 грн. за 100 доларів США, 50% валюти

реалізовано на міжбанківському валютному ринку за курсом 532,00 грн., а 50% зараховано на поточний валютний рахунок. Комісійна винагорода банку становить 0,1 % від вартості реалізованої іноземної валюти.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити суми.

Самостійна робота.

Задача 1.

Підприємство уклало зовнішньоекономічний договір на придбання товару. Для виконання зобов'язань за договором воно повинно придбати 12000 дол. США. 15.01 було подано заявку на купівлю 12000 дол. США із зазначенням комерційного курсу придбання 5,04 за 1 дол. США. Фактичний курс придбання становив 5,03 грн. за 1 дол. США. Курс НБУ на зарахування іноземної валюти на поточний валютний рахунок – 5,05 грн. за 1 дол. США. Ставка комісійної винагороди банку – 0,7%.

Визначити максимальну суму гривні для придбання валюти; скласти бухгалтерські проводки для придбання валюти і визначити суми.

Задача 2.

Підприємство приймає рішення про продаж 7000 дол. США, які були на його валютному рахунку за курсом 5,07 за 1 дол. США. Курс продажу на МВРУ становить 5,06 за 1 дол. США. Комісійна винагорода банку – 150 грн. Курс НБУ на дату продажу становив 5,05 грн. за 1 дол. США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій і визначити суми.

Література.

1. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.94р.

2. Крупка Я.Д. Фінансовий облік: підручник / Я.Д. Крупка, 215 З.В. Задорожний, Н.Я. Микитюк та ін. – 3-тє вид. (доп. і перероб.). – Тернопіль: Економічна думка ТНЕУ, 2014. – 418 с.

3. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив зміни валютних курсів".

4. Сисюк С.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: навчально-методичні матеріали / С.В. Сисюк. – Тернопіль: ТНЕУ, 2012. -122 с.

Тема 4. Облік експортних операцій

1. Загальні поняття обліку експортних операцій.
2. Бухгалтерський облік експортних операцій.
3. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців.
4. Облік операцій з експорту послуг.

Семінарське заняття.

Експорт – це продаж продукції (робіт, послуг) українськими суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності іноземним суб'єктам господарської діяльності з вивезенням або без вивезення через митний кордон України.

Експортні операції проводяться при здійсненні експорту товарів за наявні грошові кошти; в межах державного або комерційного кредиту, або за рахунок відстрочки платежу; на умовах бартерної угоди; в рахунок надання допомоги, запасів, сировини, необоротних активів, робіт (будівництво об'єктів за кордоном), послуг (технічні послуги, навчання фахівців) тощо.

Підприємства можуть здійснювати експортні операції у разі дотримання таких вимог: експортні операції мають бути передбачені статутними документами; контракт на експорт має бути складений відповідно до Положення про форму зовнішньоекономічних договорів; при визначенні предмета експорту мають бути враховані такі обмеження, як квотування та ліцензування експорту, згідно із чинним законодавством України. Виходячи з цього, при підготовці до заняття студентам необхідно оволодіти наступною інформацією: порядок здійснення експортної діяльності в Україні та ведення її обліку, а саме бухгалтерський облік експортних операцій, облік авансів, одержаних від іноземних покупців та облік операцій з експорту послуг.

Типове завдання.

Задача 1.

Згідно з контрактом на експорт продукції отримано аванс у сумі 5000 дол. США (курс НБУ на дату зарахування 535,00 грн. за 100 доларів США). При відвантаженні покупцеві готової продукції курс НБУ 530,00 грн. за 100 доларів США, сплачено мито 5%, митний збір 0,3% та нараховано ПДВ за ставкою 0%. Собівартість готової продукції 17650,00 грн.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Задача 2.

Згідно з контрактом на експорт відвантажені товари, собівартість 21400 грн. за контрактною вартістю 7000 доларів США. Курс НБУ на дату оформлення вантажної митної декларації становив 530,00 грн. за 100 доларів США. При оформленні ВМД нараховано і сплачено мито – 10%, митний збір – 0,3%. Курс НБУ на кінець звітного періоду 525,00 грн. за 100 доларів США, на дату погашення заборгованості 535,00 грн. за 100 доларів США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Самостійна робота.

Задача 1.

Підприємство згідно з контрактом на експорт продукції одержало від нерезидента аванс 5000 дол. США за курсом НБУ 4,95 за 1 дол. США. При відвантаженні покупцеві продукції курс НБУ складав 5,03 грн. за 1 дол. США. Сплачено мито 5%, митний збір 0,3%. Собівартість реалізованої продукції склала 9000 грн. Нараховано та сплачено декларантові 2400 грн. у т.ч. ПДВ 400 грн. Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Задача 2.

Підприємство відвантажило польській фірмі продукцію вартістю 4000 дол. США на експорт. Курс НБУ на момент відвантаження склав 5,0 грн. за 1 дол. США. На митниці було сплачено мито 5%, митний збір 0,2 %. Нерезидентом було частково сплачено: у поточному кварталі - 2500 дол., у наступному кварталі – 1500 дол. Курс НБУ на момент оплати 2500 дол. склав 5,02 грн. за 1 дол. США, на кінець кварталу – 5,03, а на дату оплати 1500 дол. – 4,95 за 1 дол. США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Література.

1. Бабій Л. Удосконалення обліку експортних операцій / Л. Бабій // Економічний аналіз. – 2011. – № 8. – С. 392-394.

2. Білова Н. Особливості обліку експортно-імпортних операцій / Н. Білова, Н. Яновська // Податки та бухгалтерський облік. – 2011. – №41. – С.23-48.

3. Митний кодекс України від 11.07[Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.

Тема 5. Облік операцій з імпорту

1. Особливості формування первинної вартості імпортованих товарів в бухгалтерському обліку.

2. Синтетичний та аналітичний облік імпортних операцій.

3. Особливості обліку імпорту послуг.

Семінарське заняття.

Імпортна операція – комерційна діяльність, пов'язана із закупівлею та ввезенням в Україну іноземних товарно-матеріальних цінностей для їх подальшої реалізації на внутрішньому ринку або для використання у виробничо-господарській діяльності.

Придбання імпортних товарів (робіт, послуг), які необхідні українським суб'єктам господарювання, може здійснюватись у вітчизняних оптових продавців, самостійно або через іноземного посередника ввозитись на митну територію України.

Важливе значення при відображенні в обліку імпортних товарів має правильне визначення їх первинної вартості, тому у процесі підготовки до семінарського заняття необхідно розглянути: особливості формування первинної вартості імпортованих товарів, порядок здійснення їх синтетичного та аналітичного обліку, а також особливості імпорту послуг.

Типове завдання.

Задача 1.

Згідно з договором (контрактом) від нерезидента отримано товари вартістю 10000 дол. США. При оформленні вантажної митної декларації курс НБУ 520,00 грн. за 100 доларів США. Нараховано: мито – 5%, митний збір –

0,3%, податок на додану вартість на імпорт – 20%. У тому ж звітному періоді погашена заборгованість перед постачальником (курс НБУ на дату погашення заборгованості 530,00 грн. за 100 доларів США).

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Задача 2.

Згідно з договором (контрактом) іноземному постачальнику перераховано аванс за сировину на суму 7000 доларів США (курс НБУ 540,00 грн. за 100 доларів США). В поточному звітному періоді. В наступному звітному періоді від постачальника надійшла сировина. При оформленні вантажної митної декларації курс НБУ 530,00 грн. за 100 доларів США. Нараховано і оплачено: мито – 5%, митний збір – 0,3%, податок на додану вартість на імпорт – 20%.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Задача 3.

Згідно з контрактом іноземному постачальнику перераховано аванс за надання рекламних послуг на суму 4000 доларів США, курс НБУ на дату перерахування коштів 540,00 грн. за 100 доларів США. При підписання акту про виконання послуги курс НБУ 530,00 грн. за 100 доларів США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Самостійна робота.

Задача 1.

Згідно з контрактом підприємством отримано від польської фірми обладнання вартістю 60000 дол. США. При оформленні ВМД курс НБУ складав 5,0 грн. за 1 дол. США. Нараховано: мито – 7%, митний збір – 0,3%, ПДВ на імпорт – 20%. У тому ж звітному періоді погашено заборгованість. Курс НБУ на дату погашення заборгованості складав 5,03 грн. за 1 дол. США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Задача 2.

Згідно з контрактом підприємство перерахувало болгарській фірмі аванс за мінеральні добрива на суму 15000 дол. США за курсом НБУ 5,04 за 1 дол. США. У наступному звітному періоді від нерезидента надійшли мінеральні добрива. При складанні ВМД курс НБУ складав 5,03 грн. за 1 дол. США. Нараховано і сплачено мито 5%, митний збір 0,3 % та ПДВ.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Задача 3.

Згідно з контрактом іноземному постачальнику перераховано аванс за надання рекламних послуг зі збуту продукції на суму 300 дол. США. Курс НБУ на дату перерахування коштів склав 4,95 грн. за 1 дол. США, при підписанні акта про виконання послуг – 5.0 грн. за 1 дол. США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій та визначити необхідні суми.

Література.

1. Зовнішня торгівля України : стат. зб. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : http://ukrstat.org/uk/druk/publicat/Arhiv_u/10/Arch_ztu_zb.htm

2. Маслак О.О., Жежуха В.Й. Облік, аналіз та аудит зовнішньоекономічної діяльності: Практикум: Навч. посібн. – К.: Каравелла, 2011. – 400 с.

3. Непочатенко, О. О. Вплив митної політики України на обсяги експортно-імпорتنих операцій [Текст] / О. О. Непочатенко, Л. В. Барабаш // Збірник наукових праць Уманського національного університету садівництва / Редкол. : О. О. Непочатенко (відп. ред.) та ін. Умань : ВПЦ «Візаві» (Видавець «Сочінський»). – 2014. – Вип. 86. – Ч. : Економіка. – С. 6-13.

Тема 6. Облік бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною

1. Визначення ціни бартерних операцій в обліку.
2. Порядок відображення бартерних операцій в бухгалтерському обліку.
3. Визначення та документальне забезпечення операцій з давальницькою сировиною в обліку.
4. Порядок відображення операцій з давальницькою сировиною в бухгалтерському обліку.

Семінарське заняття.

Товарообмінна (бартерна) операція – це один із видів експортно-імпорتنих операцій, оформлених бартерним договором із змішаною формою оплати, за яким для експортних (імпорتنих) поставок передбачена часткова оплата в натуральній формі між суб'єктом зовнішньоекономічної діяльності України й іноземним суб'єктом господарської діяльності, що забезпечує збалансований за вартістю, не опосередкований рухом коштів у готівковій і безготівковій формі обмін товарами, роботами, в будь-якому сполученні.

Операції з давальницькою сировиною – це операції з попередньої поставки сировини для її наступної переробки (обробки, збагачення або використання) на готову продукцію на відповідну плату, незалежно від кількості виконавців та етапів переробки за умови, що вартість давальницької сировини на кожному етапі становить не менше 20% загальної вартості готової продукції.

Бухгалтерський облік бартерних операцій залежить від виду активів, якими обмінюються сторони.

Відображення в обліку операцій з давальницькою сировиною залежить від того, ким є підприємство – замовником чи виконавцем операцій з переробки давальницької сировини.

Виходячи з наявних особливостей обліку бартерних операцій та операцій з давальницькою сировиною, при підготовці до семінарського заняття необхідно вивчити такі питання: визначення ціни та порядок відображення бартерних операцій в обліку, визначення, документальне забезпечення та порядок відображення операцій з давальницькою сировиною в бухгалтерському обліку.

Типове завдання.

Задача 1.

Між суб'єктами зовнішньоекономічної діяльності укладено товарообмінний договір на суму 10000 дол. США. Курс НБУ на дату оформлення ввізної вантажної митної декларації – 520 грн. за 100 дол. США. Мито – 10%, митні збори – 0,3%. ПДВ по імпорту – 20%. У цьому ж періоді підприємство відвантажило продукцію на суму 10000 дол. США. Курс НБУ на дату оформлення митної декларації – 530,00 грн. за 100 дол. США. Мито – 10%, митні збори – 0,3%. На виробництво готової продукції використана сировина вартість якої 24000 грн. з ПДВ, що придбана у українського постачальника, собівартість відвантаженої готової продукції – 34000грн.

Визначити необхідні суми та скласти бухгалтерські проводки.

Задача 2.

Іноземним замовником на підставі контракту передана для переробки українському виконавцю давальницька сировина, вартість якої 10000 дол. США, курс НБУ на дату оформлення - 530 грн. за 100 дол. США. На дату відвантаження готової продукції курс НБУ – 535 грн. за 100 дол. США, вартість послуг 2000 дол. США (курс НБУ на дату зарахування коштів 535 грн. за 100 дол. США), собівартість послуг з виготовлення готової продукції – 6500 грн., ввізне мито на сировину – 5%, ПДВ – 20%, митні збори – 0,3%.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій і визначити необхідні суми.

Самостійна робота.

Задача 1.

Підприємство уклало зовнішньоекономічний бартерний договір з угорською фірмою на суму 8000 дол. США, відповідно до якого за імпортом має бути отримано мінеральні добрива, а за експортом відвантажено соняшник. Курс НБУ на дату оформлення ввізної вантажної митної декларації складав 5,0 грн. за 1 дол. США. Під час оформлення ВМД було сплачено мито – 8%, митні збори – 0,3%, імпортне ПДВ – 20%. У цьому ж періоді підприємство

відвантажило соняшник на суму 8000 дол. США. Курс НБУ на дату оформлення ВМД складав 5,04 грн. за 1 дол. США, мито – 8%, митні збори – 0,3%. Собівартість відвантаженого соняшнику 23000 грн.

Визначити необхідні суми та скласти бухгалтерські проводки.

Задача 2.

На підставі контракту з іноземним замовником болгарська фірма передала українському виконавцю для переробки давальницьку сировину вартістю 8000 дол. США. Курс НБУ на дату оформлення ВМД – 8,03 грн. за 1 дол. США. На дату відвантаження готової продукції – 8,05 грн. за 1 дол. США. Вартість послуг за переробку давальницької сировини 10000 дол. США. Курс НБУ на дату зарахування коштів за виконані послуги складав 8,05 грн. за 1 дол. США.

Собівартість послуг, пов'язаних із виготовленням готової продукції – 7000 грн., ввізне мито на сировину – 8%, ПДВ – 20%, митні збори – 0,7%.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій і визначити необхідні суми.

Література.

1. Волкова І.А. Облік зовнішньоекономічної діяльності [Текст]: навч. посібник / І.А. Волкова, М.В. Реслер, О.Ю. Калініна. – К.: Центр учбової літератури, 2011. – 304с.

2. Ганич О.А. Попередження правопорушень у зовнішньоекономічній діяльності при здійсненні операцій з давальницькою сировиною / О.А. Ганич // Економіка і право. – 2011. – № 2. – С. 45-48

3. Закон України “Про операції з давальницькою сировиною у зовнішньоекономічних відносинах” від 15.09.1995 р. № 327/95-ВР. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/327/95-вр>

4. Закон України “Про регулювання товарообмінних (бартерних) операцій у сфері зовнішньоекономічної діяльності” від 23.12.1998 № 351-XIV. [Електронний ресурс]. – Режим доступу:

<http://www.uapravo.net/data/base52/ukr52575.htm>

Тема 7. Облік інвестиційних операцій

1. Фінансові інвестицій та основні принципи їх оцінки і обліку.
2. Облік інвестицій, що засвідчують відносини позики.
3. Облік інвестицій, що засвідчують право власності на частку в майні підприємства.

Семінарське заняття.

Функціональна спрямованість виробничої діяльності підприємств, які не є інституційними інвесторами, визначає як пріоритетну форму здійснення реальних інвестицій. Проте під час окремих етапів розвитку підприємства доцільним є здійснення фінансових інвестицій. Вибір такої форми інвестицій

може зумовлюватися необхідністю ефективного використання інвестиційних ресурсів, що формуються до початку реального інвестування за обраними інвестиційними проектами; у разі якщо кон'юнктура фінансового ринку вможливує значно вищий рівень дохідності на вкладений капітал, ніж операційна діяльність на «затухаючих» товарних ринках; за доцільності використання тимчасово вільних грошових активів унаслідок сезонної діяльності підприємства; у випадках можливого «захоплення» інших підприємств для галузевої, товарної або регіональної диверсифікації своєї діяльності шляхом вкладення капіталу в їхні статутні фонди (або придбання вирішального пакета акцій) та ін.

При підготовці до семінарського заняття необхідно студентам розглянути: поняття, види та принципи оцінки фінансових інвестицій, методiku здійснення обліку фінансових інвестицій, зокрема інвестицій, що засвідчують відносини позики та інвестицій, що засвідчують право власності на частку в майні підприємства.

Типове завдання.

Задача 1.

Підприємство придбало 3 січня 2010 року облігацію іншого підприємства, яка підлягає погашенню через 4 роки зі сплатою 10% кожен рік. Номінальна вартість облігації – 1600 грн. Собівартість облігації – 2000 грн.

Скласти графік амортизації премії за придбаною облігацією.

Задача 2.

Підприємство станом на 5 березня 2010 року має наступні фінансові інвестиції (облігації інших підприємств): інвестиції в підприємство А – 2000 грн., інвестиції в підприємство Б – 1000 грн., інвестиції в підприємство В – 950 грн. Ринкова вартість на звітну дату становить: облігації підприємства А – 1900 грн., облігації підприємства Б – 1200 грн., облігації підприємства В – 1000 грн.

Скласти фінансовий та податковий облік переоцінки інвестицій на звітну дату.

Самостійна робота.

Задача 1.

Підприємство придбало 1 січня 2010 року облігацію іншого підприємства, яка підлягає погашенню через 4 роки зі сплатою 9% кожен рік. Номінальна вартість облігації – 20000 грн., собівартість облігації – 26000 грн. Скласти графік амортизації премії за придбаною облігацією.

Задача 2.

Підприємство станом на 01.01.09 р. має наступні фінансові інвестиції (облігації інших підприємств): інвестиції в підприємство А – 30000 грн., інвестиції в підприємство Б – 25000 грн., інвестиції в підприємство В – 10000 грн. Ринкова вартість на звітну дату становить – облігації підприємства А –

2800 грн., облигації підприємства Б – 29000 грн., облигації підприємства В – 10800 грн. Скласти фінансовий та податковий облік переоцінки інвестицій на звітну дату.

Література.

1. Бухгалтерський фінансовий облік: теорія та практика: Навчальнопрактичний посібник / Н.І. Верхоглядова, В.П. Шило, С.Б. Ільїна та ін. – К.: Центр учбової літератури, 2010. – 536 с
2. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 12 «Фінансові інвестиції», затверджене наказом МФУ від 26.04.2000 № 91. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon.rada.gov.ua>.
3. Фінансовий облік-1 (частина II): Навч. посіб. / За ред. Максимової В.Ф. – Одеса: ОНЕУ, 2015. – 345 с.

Тема 8. Облік операцій на підприємствах з іноземними інвестиціями

1. Правова основа здійснення інвестиційної діяльності в Україні.
2. Особливості бухгалтерського та податкового обліку отриманих інвестицій в іноземній валюті.
3. Відображення в бухгалтерському обліку фінансових інвестицій, що вкладені в підприємства, створені за кордоном.

Семінарське заняття.

В сучасних умовах іноземне інвестування є актуальним для всіх країн, особливо для країн з перехідною ринковою економікою. Регульований розвиток іноземної інвестиційної діяльності в різноманітних формах створює нові джерела зовнішнього фінансування, забезпечує доступ до сучасних технологій, насичує споживчий ринок якісними товарами та послугами, розширює експортні можливості.

Іноземними інвестиціями визнаються цінності, які вкладаються іноземними інвесторами в об'єкти інвестиційної діяльності відповідно до законодавства України, з метою одержання прибутку або досягнення соціального ефекту.

При підготовці до семінарського заняття особливу увагу необхідно звернути на такі питання: правова основа здійснення інвестиційної діяльності в Україні, особливості бухгалтерського та податкового обліку отриманих інвестицій в іноземній валюті, відображення в бухгалтерському обліку фінансових інвестицій, що вкладені в підприємства, створені за кордоном.

Типове завдання.

Задача 1.

Зареєстровано підприємство з іноземними інвестиціями, статутний капітал якого 530000 грн. Частка іноземного інвестора складає 10%, яку він сплачує у вигляді сировини вартістю 10000 дол. США. При митному оформленні курс НБУ 532 грн. за 100 дол. США, мито – 10% митної вартості, митні збори – 0,3% митної вартості.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій і визначити необхідні суми.

Самостійна робота.

Задача 1.

Зареєстровано підприємство з іноземними інвестиціями. Статутний капітал складає 100000 дол. США. Іноземний інвестор здійснив внесок у вигляді: іноземної валюти – 20000 дол. США, основних засобів – 80000 дол. США. Курс НБУ на дату підписання установчих документів склав 5,02 грн. за 1 дол. США, на дату оформлення ВМД – 5,05 грн., на дату зарахування іноземної валюти – 5,07 грн. за 1 дол. США.

Скласти журнал реєстрації господарських операцій і визначити необхідні суми.

Література.

1. Волкова І. А. Облік зовнішньоекономічної діяльності. навчальний посібник / І. А. Волкова, М. В. Реслер, О. Ю. Калініна — К. : Центр учбової літератури, 2011 — 304 с.

2. Лишиленко О. В. «Бухгалтерський облік» : Підручник. – 3-тє вид., перероб і доп. – Київ: Видавництво «Центр учбової літератури», 2011. – 670 с.

3.

3. Орієнтовні питання для підготовки до іспиту (заліку) з дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності”

1. Загальнотеоретичні основи дисципліни обліку зовнішньоекономічної діяльності
2. Принципи зовнішньоекономічної діяльності
3. Рахунки бухгалтерського обліку. Їх призначення і будова
4. Подвійний запис, його сутність і значення
5. Синтетичні та аналітичні рахунки. Їхній взаємозв'язок
6. Класифікація рахунків бухгалтерського обліку
7. План рахунків бухгалтерського обліку
8. Суть та структура бухгалтерського балансу.
9. Поняття та види зовнішньоекономічних договорів (контрактів)
7. Особливості укладання та виконання зовнішньоторгових контрактів
8. Зміст і структура зовнішньоекономічного договору (контракту)
9. Характеристика базисних умов поставок
10. Поняття іноземної валюти та валютних операцій
11. Поняття курсової різниці та її відображення в обліку ЗЕД
12. Облік купівлі іноземної валюти
13. Облік продажу іноземної валюти
14. Загальні поняття обліку експортних операцій
15. Бухгалтерський облік експортних операцій
16. Облік авансів, одержаних від іноземних покупців
17. Облік операцій з експорту послуг
18. Особливості формування первинної вартості імпортованих товарів в бухгалтерському обліку
19. Синтетичний та аналітичний облік імпортних операцій
20. Особливості обліку імпорту послуг
21. Визначення ціни бартерних операцій в обліку
22. Порядок відображення бартерних операцій в бухгалтерському обліку
23. Визначення та документальне забезпечення операцій з давальницькою сировиною
24. Порядок відображення операцій з давальницькою сировиною в бухгалтерському обліку
25. Фінансові інвестиції та основні принципи їх оцінки і обліку
26. Облік інвестицій, що засвідчують відносини позики
27. Облік інвестицій, що засвідчують право власності на частку в майні підприємства
28. Правова основа здійснення інвестиційної діяльності в Україні
29. Особливості бухгалтерського та податкового обліку отриманих інвестицій в іноземній валюті
30. Відображення в бухгалтерському обліку фінансових інвестицій, що вкладені в підприємства, створені за кордоном.

4. Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни

1. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1992р.
2. Закон України "Про бухгалтерський облік і фінансову звітність".
3. Закон України «Про податок на додану вартість» від 03.04.97р.
1. Закон України «Про оподаткування прибутку підприємств» від 22.05.97р.
2. Закон України «Про операції з давальницькою сировиною» від 15.09.95р.
3. Закон України «Про порядок здійснення розрахунків в іноземній валюті» від 23.09.94р.
4. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку 21 "Вплив зміни валютних курсів".
5. Бутинець Ф.Ф., Жиглей І.В. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Підручник для студентів вищих навчальних закладів спеціальності 7.050106 "Облік і аудит" / За ред. проф. Ф.Ф. Бутинця. - 3-тє вид., доп і перероб -Житомир: ПП "Рута", 2006. - 388 с.
9. Бутинець Ф.Ф., Пармоляно В.Ф., Жиглей В.М. "Облік і аналіз зовнішньоекономічної діяльності підприємств". Житомир. Либідь. 2003р.
10. Гордієнко Н.І, Карпушенко М.Ю. Облік зовнішньоекономічної діяльності: Навч. посібник (для студентів економічних спеціальностей).- Харків: Страйд, 2006. - 304 с.
11. Грачова Римма. Енциклопедія бухгалтерського обліку// Бібліотека "Дебету-Кредиту", Київ / Галицькі контракти/ 2004. - 831 с.
12. Зовнішньоекономічна діяльність: Підручник для вузів/ І.В. Багрова, В.Є. Власик, О.О. Гетьман; за ред. д-ра економ. Наук. Проф. І.В. Багрової. - К.: Центр навчальної літератури, 2004. - 580 с.
13. Кадуріна Л.О., Стрельнікова М.С. Облік зовнішньоекономічної діяльності на підприємствах України: теорія, практика, рекомендації/ Навчальний посібник. - к.: центр учбової літератури, 2007 - 606с.
14. Андренко О.А. Методичні вказівки до виконання самостійної роботи «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ» (для студентів 6 курсу заочної форми навчання спеціальності 7.050106 - «Облік і аудит») /Укл.: Андренко О.А. -Х: ХНАМГ, 2009. - 41с.
15. Закон України "Про зовнішньоекономічну діяльність" від 16.04.1991р. №959-ХІІ <http://www.rada.kiev.ua>
16. Положення (стандарт) бухгалтерського обліку №21 "Вплив зміни валютних курсів", затверджений наказом Мінфіну України від 10.08.2000р. №193 <http://www.rada.kiev.ua>

5. Критерії оцінки рівня знань студентів

Контроль знань з курсу дисципліни здійснюється і оцінюється за якістю участі в заняттях та за якістю складання іспиту (заліку).

Якість участі у заняттях, згідно плану навчального процесу визначається за умов виконання наступних вимог:

- регулярне відвідування лекційних, практичних занять з курсу дисципліни;

- активна участь у виконанні програм лекційних, семінарських або практичних занять;

- сумлінна підготовка до виступів та активна участь в обговоренні певних тем та проблемних питань на заняттях;

- актуальне та доцільне використання наукової, методичної та спеціальної літератури з курсу дисципліни.

Розподіл балів наведено в таблиці 1.

Таблиця 1.

РОЗПОДІЛ БАЛІВ З ДИСЦИПЛІНИ «ОБЛІК ЗОВНІШНЬОЕКОНОМІЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ»

Вид роботи	Кількість	Розподіл балів				Максимальна кількість балів	Достатня кількість балів
		Вірні відповіді, з належним обґрунтуванням, на 80-100% - 4 бали	Вірні відповіді на 60-80% - 3 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 2 бали	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 1,5 бал		
1. Відповіді на семінарських заняттях	7 занять протягом семестру	Вірні відповіді, з належним обґрунтуванням, на 80-100% - 4 бали	Вірні відповіді на 60-80% - 3 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 2 бали	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 1,5 бал	7*4=28	7*2=14
2. Виконання задач	6 задач протягом семестру	Вірні відповіді на 80-100% - 2 бали	Вірні відповіді на 60-80% - 1,5 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 1 бал	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 0,5 балів	6*2=12	6*1=6
3. Виконання письмових робіт	8 робіт протягом семестру після кожної пройдені теми	Вірні відповіді на 80-100% - 5 балів	Вірні відповіді на 60-80%- 4 балів	Вірні відповіді на 40-60%- 3,5 бали	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 2 бали	8*5=40	8*3,5=28
4. Виконання рубіжних контрольних робіт	2 роботи протягом семестру	Вірні відповіді, з належним обґрунтуванням, на 80-100% - 10 балів	Вірні відповіді на 60-80% - 8 бали	Вірні відповіді на 40-60% - 6 бали	Вірні відповіді менш ніж на 40% - 4 бал	2*10=20	2*6=12
ВСЬОГО						100	60

Шкала оцінювання:

A 90-100 балів – «5»

B 82-89 – « 4 »

C 75-81 – «4 »

D 65-74 – « 3»

E 60-64 – « 3 »

FX менше 60 - «2 »

Зміст

Вступ.....	3
1. Тематичний план вивчення дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності”	4
2. Зміст дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності” по темах.....	5
3. Орієнтовні питання для підготовки до іспиту (заліку) з дисципліни “Облік зовнішньоекономічної діяльності”	18
4. Список рекомендованої літератури до вивчення дисципліни	19
5. Критерії оцінювання знань студентів	20

